

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Харківської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів

№ 2 Харківської міської ради Харківської
області

_____М.О. Логвинова

«02» червня 2023 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 2
Харківської міської ради Харківської області
для ІІ ступеня 5-6 класів НУШ
на 2023/2024 навчальний рік

ПОГОДЖЕНО

на засіданні педагогічної ради

Харківської загальноосвітньої школи

І-ІІІ ступенів № 2 Харківської міської

ради Харківської області протокол від

02.06.2023 № 12

Голова педагогічної ради,

директор

_____М.О. Логвинова

ХАРКІВ - 2023

Загальні положення освітньої програми II ступеня 5-6 класу НУШ на 2023-2024 н.р.

Загальні положення

Освітня програма для 5-6-х класів закладів загальної середньої освіти (далі – освітня програма) застосовується для:

закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою;

освітня програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Освітня програма окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи до розроблення закладами загальної середньої освіти та використання ними в освітній діяльності освітніх програм на кожному циклі (адаптаційний цикл та цикл базового предметного навчання) базової середньої освіти.

Освітня програма визначає:

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;

загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.

Освітня програма включає:

Варіанти типових навчальних планів;

перелік модельних навчальних програм;

рекомендовані форми організації освітнього процесу; опис інструментарію оцінювання.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової

автономії закладів освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна дожиття в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєвої діяльності. Ідея компетентного підходу до сучасної освіти є наскрізною і ви значальною на сьогоднішній день. Надання пріоритетів формуванню у дітей готовності здобувати знання самостійно протягом усього життя поставило нагальну потребу у виробленні власної концепції розвитку школи, яка прокладає стратегічний напрям у роботі колективу закладу, домагає поєднати цілі та очікуваний результат, усвідомити їх усім учасникам навчально-виховного процесу. Серед сучасних моделей освіти виділяють модель 4К, що включає чотири ключові компетентності, що починаються з букви «К»: креативність, комунікація, кооперація (співпраця), критичне мислення. Важливим показником життєвої компетентності школяра, його життєздатності, спроможності правильно орієнтуватися у життєвих реаліях та допомагати розв'язувати проблеми є цілісне світобачення. Тому освітня діяльність у 5 класі має спрямовуватись на сформованість базових особистісних якостей дитини, таких як: міжособистісна лагода, міжособистісне партнерство, самостійність, чуйність, шанобливість, допитливість, спостережливість, креативність, розсудливість.

Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти у 2022/2023 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про

повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. №898. Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів освітня програма закладу загальної середньої освіти. Реалізація призначення закладу здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів:

- гуманізм, норма поваги до особистості та основа побудови партнерського спілкування з дитиною;

- інтеграційні засади побудови та організації освітнього процесу;

- визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості;

-

створення сприятливих умов для формування розвитку у дитини пізнавальних, психічних процесів, належної спрямованості на активність у соціумі, конструктивних мотивів поведінки, самоцінності, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує;

- урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини.

Завдання освітніх ліній у 5 класі реалізуються на основі тематичного планування за принципом інтегрованого підходу до змісту та організації освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістовата діяльність на одиниці освітнього процесу. Основними формами організованої освітньої діяльності 5-6-х класників є щоденні інтегровані заняття, індивідуально-групові заняття різної пізнавальної та продуктивної спрямованості. Цілісне бачення та струк

туратематичнихциклів,заякимибудуєтьсяосвітнійпроцес,відображаютьсяуплануванніза принципомметодичногоконструктора.

Зберігаючи наступність із початковою школою забезпечуємо подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формуємо здатність

до творчого самовираження, критичного мислення, виховуємо ціннісні ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я. Зміст програми дає можливість формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

1. Вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2. Здатність спілкуватися українською та англійською мовами, що передбачає активне використання української мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3. Математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4. Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чив групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та

дослідження;

5. Інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільно ті брати участь у справах громади;

6. Екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основ екологічного природоохоронного поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7. Інформаційно комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8. Навчання у продовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9. Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомлення рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повага до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10. Культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької

творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11. Підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

РОЗДІЛ 2. Цілі та завдання освітньої діяльності закладу

МЕТА діяльності закладу: забезпечення єдиної лінії розвитку особистості школяра; формування духовної культури та цілісних світоглядних уявлень у дитини.

Пріоритетні завдання діяльності педагогічного колективу школи:

- створення умов для здобуття якісної освіти в умовах навчально-виховного процесу;
- формування у дітей основ культури споживання та екологічної свідомості через провадження ідей освіти для сталого розвитку;
- втілення інклюзивних цінностей через збагачення інклюзивними підходами освітньої практики;
- сприяння формуванню у школярів лідерських якостей особистості;
- формування світогляду школярів засобами художнього слова;
- оптимізація взаємодії з батьками;
- модернізація матеріально-технічної бази та програмно-методичного забезпечення закладу.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5-6 класи) згідно з типовим планом наведено в Таблиці 1.

Таблиця 1

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*	Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*
Мовно-літературна**	Натиждень	11	10	13	11	10	13
	Нарік	385	350	455	385	350	455
Математична	Натиждень	5	4	6	5	4	6
	Нарік	175	140	210	175	140	210
Природнична	Натиждень	2	1,5	3	4	2	5
	Нарік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	Натиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	Нарік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська історична	Натиждень	1	1	2	2	1,5	3
	Нарік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	Натиждень	2	1	3	2	1	3
	Нарік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	Натиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	Нарік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	Натиждень	2	1	3	2	1	3
	Нарік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура***	Натиждень	3	3	3	3	3	3
	Нарік	105	105	105	105	105	105
Усього	Натиждень	29			32		
	Нарік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітнього компоненту, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Натиждень	2			2		
	Нарік	70			70		
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	Натиждень	31			34		
	Нарік	1085			1190		
Гранично допустиме навантаження учнів***	Натиждень	28			31		
	Нарік	80 ⁹			085 ¹		

РОЗДІЛ 3. Навчальний план

Робочий навчальний план для 5-6-х класів розроблено за Типовою освітньою програмою для 5-6 класів, затвердженою наказом МОН основі типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН № 235 від 19.02.2021р.

РІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН для 5-6-тих класів з українською мовою навчання

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень у класах	
		5-ті	6-ті
<i>Інваріантний складник</i>			
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5
	Друга іноземна мова (французька)		2
	STEM освіта	2	
	Драматургія і театр	2	
Математична	Математика	5	5
Природнича	«Довкілля» (інтегрований курс)	2	2
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1
Соціальна та здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я безпека та добробут»	2	2
	Етика	0,5	0,5
Технологічна	Технології.	1	1
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5
Мистецька	Інтегрований курс Мистецтво	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього:		31	
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		28	
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		31	

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження, визначеним

ив Таблиці 1 загалузями, визначено обсяг **фактичногорічного навантаження** для 5-б класів, заповнивши колонку «Кількість годин» у Таблиці 2.

Загальний обсяг навчального навантаження для 5 класів

Таблиця 2

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5-6 клас	
Мовно-літературна**	Натиждень	12	
	Нарік	420	
Математична	Натиждень	5	
	Нарік	175	
Природнича	Натиждень	2	
	Нарік	70	
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Натиждень	2	
	Нарік	70	
Громадянська та історична	Натиждень	1	
	Нарік	35	
Технологічна	Натиждень	1	
	Нарік	35	
Інформатична	Натиждень	1	
	Нарік	35	
Мистецька	Натиждень	2	
	Нарік	70	
Фізична культура***	Натиждень	3	
	Нарік	105	
Усього	Натиждень	29	
	Нарік	1015	
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибірково виховних компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Натиждень	2	
	Нарік	70	
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансують ся з бюджету (без урахування поділу на групи)	Натиждень	31	
	Нарік	1085	
Гранично допустиме	Натиждень	28	

навантаження учнів****	Нарік	980	
------------------------	-------	-----	--

Розділ 4. Перелік модельних навчальних програм для 5-6 класів у 2023/2024 навчальному році

№	Освітня галузь	Модельна навчальна програма назва	Модельна навчальна програма автори
1	Мовно-літературна (українська мова та українська література)	Мова-Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.
2	Мовно-літературна (зарубіжна література)	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П.
3	Мовно-літературна (іншомовна освіта) Іноземна мова (англійська)	Модельна навчальна програма Іноземна мова 5 клас для закладів загальної середньої освіти	Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотнікова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб
4	Математична Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С.
5	Природнича «Довкілля» (інтегрований курс)	«Довкілля». 5 клас (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	О. В. Григорович
6	Вступ до історії України та громадянської освіти	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	І. Я. Щупак, І. О. Піскарьова, О. В. Бурлак
7	Соціальна та здоров'язбережна ІК «Здоров'я безпека та добробут»	«ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ» 5 клас (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.
8	Мистецька Мистецтво	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5 клас» (інтегрований курс) для закладів	Масол Л. М.
9	Технологічна	Модельна навчальна програма "Технології. 5 клас" для закладів загальної середньої освіти – для дівчат Модельна навчальна програма	Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю.

		"Технології.5-бкласи"длязакладів	
1 0	Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика.5-бклас»длязакладівзагальноїсередньої освіти	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І. Чернікова Л.А. Шакотько В.В.
1 1	Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура 5 клас» для закладів середньої освіти	Педан О.С., Коломієць Г.А., Боляк А.А., Ребрина А.А., Деревянко В.В. та інші

Розділ 5. Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується у

ХЗОШ №2 в безпечному освітньому середовищі та здійснюється

з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Освітня програма ХЗОШ №2 передбачає досягнення здобувачів освіти сукупності компетентностей, що є базою для подальшого особистісного розвитку в умовах шкільного навчання. Особливий акцент здійснюється на здатність дітей встановлювати асоціативні

зв'язки, взаємозв'язки між об'єктами і явищами навколишнього світу, робити висновки та висловлювати судження. Ці характеристики засвідчують сформованість цілісного світогляду та виявлені результати впровадження засад інтеграції в освітньому процесі.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особливі особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і

літератури Суспільствознавство

Мистецтво Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються

заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями походів екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись узмісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних

компонентів:

- кадровезабезпеченняосвітньоїдіяльності;
- навчально-методичнезабезпеченняосвітньоїдіяльності;
- матеріально-технічнезабезпеченняосвітньоїдіяльності;
- якістьпроведеннянавчальнихзанять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання

(компетентностей).Завданнясистемивнутрішнього забезпеченняякості освіти:

- оновленняметодичноїбазиосвітньоїдіяльності;
- контрольза виконанням навчальнихпланівтаосвітньоїпрограми,якістюзнань,умінынавичокучнів,розраробкарекомендаційщодоїхпокращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладуосвіти;
- створеннянеобхіднихумовдляпідвищенняфаховогокваліфікаційногорівняпедагогічнихпрацівників.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання(компетентностей),визначенихДержавнимстандартом.

Розділ 6. Оцінювання навчальних досягнень учнів

Навчальнідосягненняздобувачіву5класахздійснюютьсяу

бальномуоцінюванні,якепередбачає перехід учнів з молодшої школи до середньої,зіставленнянавчальнихдосягненьздобувачівзконкретнимиочікуванимирезультатаминавчання,визначенимиосвітньоюпрограмою.Оцінюванняєзорієнтованимнавизначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізнівміння йпередбаченінавчальноюпрограмоюочікуванірезультатинавчаннядлявідповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнівпедагогикеруютьсаякимикатегоріямикритеріїв:

- розв'язання проблем виконання практичних завдань із застосуванням знаць, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно комунікаційних технологій);
- планування здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховуються дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем /ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основа для вироблення навчальних цілей – очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і

своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання і застосування критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти зорієнтованого переліку, наведеного у Додатку [1].

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану, якому приділяється увага лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду

на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з ориєнтовного переліку, наведеного у Додатку [1].

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може ухвалити рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня /учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня /учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх

замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за І та /або II семестр відповідно до п. 9-

10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його /її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формувальному оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової

середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною прог

рамою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

розв'язання проблемі виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;

комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій); планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією; рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем/ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання у закладі освіти можна застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток [2]) або на її основі розробити власні критерії та шкалу оцінювання. У запропонованій Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення

учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

Заклад загальної середньої освіти може здійснювати підсумкове та, у разі застосування, проміжне, оцінювання результатів навчання за рівневою, 12-бальною або власною шкалою оцінювання, затвердженою рішенням педагогічної ради, – за умови затвердження правил переведення до системи (шкали) оцінювання, визначеної законодавством. Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання з до

бувачів початкової та базової середньої освіти, рекомендуємо у першому семестрі 5-го класу підсумкове та, у разі застосування, проміжне оцінювання результатів навчання учнів

здійснювати за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами:

«початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі рекомендуємо при виставленні річної оцінки орієнтуватись на оцінку за II семестр, а можливу різницю між рівнями результатів навчання у I та II семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Для розроблення та/або цінки вже розроблених власних критеріїв і шкали оцінювання заклад освіти може використати Орієнтовні вимоги до критеріїв та шкали оцінювання. Ці орієнтовні вимоги мають допоміжний характер і не є обов'язковими до використання.

